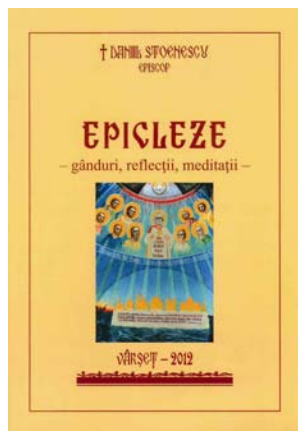

Episcop Daniil Stoenescu,

*Epicleze – gânduri, reflecții,
meditații,*

Vârșeț, Editura Învierea, 2012, 316
pagini

Recentul volum purtând semnătura Preasfințitului Daniil Stoenescu, Episcop-loctiitor al Daciei Felix, intitulat *Epicleze – Sau prefacerea gândului în cuvânt, întruparea cuvântului în faptă, transfigurarea chipului întru asemănare, a lacrimii în rugăciune, a bisericii în templu, a pământului în cer nou, a pâinii și a vinului în Trupul și Sângele Domnului Iisus Hristos, prin chemarea, pogorârea și lucrarea Aceluiași Duh Sfânt*, tipărit în condiții grafice excepționale, dezvoltă tema propusă privind aspectele epicleziale exprimate într-o desfășurare biblică (p. 7-73), dogmatică (p. 73-101), patristică (p. 101-109), filocalică (p. 109-165). Apoi, prin gânduri (p. 165-287), prin pastorale (p. 287-311) și sub formă literară (p. 311-316). În realitate, această enumerare are oarecum un caracter formal, spre a indica cu precădere o orientare didactică; în fond, desfășurarea temei depășește un anume schematism rigid, și se prezintă ca o expunere spontană, fără un plan bine determinat, dar într-o realizare simfonică, unitară și variată, îmbinând armonic, creator și duhovnicesc „cuvântul viu și lucrător” (Evrei 4, 12) al Bibliei într-o interpretare patristic-filocalică, străbătută de duhul plin de înțelepciune sfântă al Părintelui Arsenie de la Prislop.

Iată, din multiplele și variatele forme de prezentare, un exemplu grăitor în acest sens:

Actualizând, bunăoară, minunea învierii lui Lazăr din morți, Preasfinția Sa face din aceasta un motiv al trezirii noastre spirituale, spunând: „Lazăr, prietenul nostru, a adormit, Mă duc să-l trezesc” (Ioan 11, 11). În minunea învierii lui Lazăr din Betania se ascunde orice trezire sau înviere spirituală. Astfel, cetatea Ninivei este trezită la pocăință prin propovăduirea proorocului Iona; Samaria este trezită la Hristos, primind cuvântul lui Dumnezeu, prin sfântul arhidiacon Filip (Fapte 8, 14), iar Macedonia este înviată sau trezită de sfântul apostol Pavel (Fapte 16, 9). Hristos vine la mormântul lui Lazăr pentru a-l învia din morți, prin cuvintele: „Lazăre, vino afară!” (Ioan 11, 43); Sfântul Apostol Pavel vine propovăduind în Atena (Fapte 17, 22), iar Părintele nostru Arsenie de la Prislop vine, propovăduind, slujind și mărturisind la „mormântul” neamului nostru românesc, pentru a-l trezi la Hristos (p. 59).

Și încă un exemplu convingător:

Referindu-se la „*vremurile de înviore*” de care vorbește sfântul apostol Petru, inspirat de Duhul Sfânt în predica de după vindecarea slăbănogului de la Poarta cea Frumoasă a templului (Fapte 3, 19-20), Preasfinția Sa arată că există „vremuri de ușurare, de răcorire și de început bun” pentru omenire în general, dar și pentru fiecare om, în special, atât în istoria biblică, cât și în istoria Bisericii creștine. Astfel de „vremuri de înviore au fost și... în activitatea sfântului apostol Pavel, împreună cu uceniciei și însoțitorii săi în Efes, Tesalonic, Corint și Malta... Vreme de înviore duhovnicească sau spirituală și de revărsare puternică de har va fi fost timpul păstoririi, slujirii și propovăduirii sfântului Ioan Gură de Aur în Constantinopol, a sfântului Simeon Noul Teolog tot în capitala Bizanțului, a sfântului Grigorie Palama în Tesalonic, a sfântului Serafim de Sarov în pădurile Rusiei, a cuviosului Paisie la Neamț, a sfântului Calinic la Cernica și a Preacuviosului Părinte Arsenie Boca la mănăstirile Sâmbăta și Prislop” (p. 61).

Pe de altă parte, duhul filocalic este prezent prin exprimarea aforistică, asemenea apoftegmelor părinților din Pateric, actualizate. Iată câteva:

„Conștiința atotprezenței divine, conștiința contemporaneității noastre cu Hristos și conștiința celui dintâi dintre păcătoși alcătuiesc și zugrăvesc împreună bolta spirituală bizantină a Pantocratorului din templul sufletului nostru, de care atârnă toate candelabrele cu lumini aprinse din minte și inimă” (p. 113).

„După cum fixezi pentru totdeauna pe peretele dinspre răsărit o icoană, tot așa ar trebui pironită prin cuiul de aur al gândului și icoana Rugăciunii lui Iisus în minte” (p. 113).

„Ostenindu-te și nevoindu-te cu dragoste și atenție în pomenirea numelui lui Iisus să-ți țeși la «războiul» duhovnicesc cel nevăzut, prin suveica gândului minții, firul de aur al rugăciunii neîncetate” (p. 113).

„În viața creștină trebuie să rabzi orice, oricât și oriunde, până la ultima picătură cu sudoare de sânge din Ghetsimani. Abia atunci îngerul Domnului se va pogori și te va întări să accepți crucea Golgotei” (p. 114).

„Credința este jarul, iar rugăciunea este flacăra; credința este stânca, iar rugăciunea este apa care izvorăște din stâncă... Credința este rădăcina, iar rugăciunea este floarea, rodul sau spicul...” (p. 116).

„De sub zidurile Ierihonului prăbușite peste noi, de sub casa zidită pe nisip și doborâtă de puhoaietele vieții,... strigăm către Tine: Doamne, miluiește-ne” (p. 116).

„Prin mărturisirea sinceră a păcatelor și prin descoperirea gândurilor minții în fața lui Dumnezeu și a duhovnicului, și se scot din adâncul mării subconștientului sufletesc «resturi de corăbii scufundate» în trecute furtuni și naufragii ale vieții. Astfel și se liniștește și limpezește sufletul” (p. 122).

Pe lângă acestea, deosebit de înălțătoare și pline de sens duhovnicesc sunt Stihurile la acatistul Sfinților Mucenici Montanus preotul și soția sa, Maxima (+ 26 martie 304), apărute pentru prima dată și rediate într-un elan al bucuriei pământului românesc: „Bucură-te, Bunăvestire de sfinți mucenici, / Bucură-

te, laudă a Moesiei, / Bucură-te, nădejde a Panoniei, / Bucură-te, slavă a Daciei Felix, / Bucură-te, cunună a Singidavei, / Bucură-te, lacrimă a Savei, / Bucură-te, plâns tăcut al Dunării, / Bucură-te, temelie a Moraviei, / Bucură-te, răsărit peste văile Dunării, / Bucură-te, lacrimă de bucurie pe obrazul României!” (p. 134-137).

Evocând cuvintele unui înțelept japonez care spunea: „Încerc doar să-mi învăț elevii cum să asculte păsările cântând”, autorul prezentului volum „deschide petalele de floare de cireș” ale acestor cuvinte și le traduce astfel: „Încerc doar să-mi învăț elevii cum să asculte râurile curgând; vântul adiind; să contemple florile înflorind; să audă pietrele vorbind; să asculte frunzele vorbind; să contemple norii cerului plutind; să privească stelele clipind; să urmărească fluturii zburând; să asculte greierii doxologind; să-nțealegă iarba suspinând; să simtă izvoarele plângând; să dorească Parusia, așteptând” (p. 157).

Iată, mai departe, înțelesul exprimat sugestiv și plastic, plin de sens și de împlinire pe care Preasfinția Sa îl vede în „**Ideal**”: „Să aduci o rază de soare într-un miez de noapte; / Să picuri o lacrimă de ploaie pe un fir de iarbă; / Să pogori un nor din cer pe o întindere de nisip; / Să aprinzi un foc divin în cremenea unei inimi; / Să chemi o boare de vânt în vremea secerișului; / Să vezi un cer de stele în miezul unei zile; / Să vorbești multora fără a spune vreun cuvânt” (p. 157).

În continuare, din „**Îndemnurile**” sugerate reținem câteva: „Să-ți conectezi existența la atotprezența lui Dumnezeu – mental, sentimental și moral”; „În orice vânt, vijelie sau furtună a vieții să simți adierea blândă și liniștită a Duhului Sfânt”; „Să descoperi stropul de cer în fiecare bulgăre de pământ”; „Dezleagă greutatea de plumb de pe aripile sufletului tău de porumbel”; „Smerește-te până la pământ, iubește până la cer, taci până la mormânt și roagă-te precum respiri!”; „Crede în Dumnezeu, căci este; nădăjduiește în Hristos, căci vine; roagă-te Lui prin Duhul, căci te aude!” (p. 158).

La fel, din sfaturile „**Despre gânduri**” evidențiem câteva aspecte metaforice pline de vibrație și sens creator: „Gândul este cheia de boltă în templul minții și în catedrala sufletului, de care

atârnă policandrul cuvintelor și candelabrul faptelor”; „Gândul cucernic este flacăra vieții omului”; „Gândul minții este o floare ce-și are rădăcina în inimă”; „*Ideile fixe din minte*: Nu toate cuiele din cap sunt de aur, mai sunt și cuie ruginite”; „*Lucrarea minții*: Să treci neîncetat firul gândului prin urechile acului conștiinței, ca să nu greșești”; „Gândul prim sau gândul «alfa» este rugul aprins, stâlpul de foc al Duhului Sfânt în minte, flacăra candelai aprinse, răsăritul razei de soare în minte sau cheia de boltă a minții” (p. 161).

În acest context se înscrie și capitolul intitulat „**Gânduri – înnodate și deznodate**” (p. 165-182), dezvoltând o tematică diversificată și aforistică de înaltă vibrație duhovnicească, cum ar fi, de exemplu: „*Gând contemplativ*: Lumina lui Dumnezeu străbate veșnicia; Iubirea lui Dumnezeu umple cerul și pământul; Cuvântul lui Dumnezeu străbate timpul; Glasul lui Dumnezeu străbate eternitatea. Lumina se cere contemplată, iubirea se cere trăită, cuvântul se cere primit, glasul se cere auzit” (p. 165); „*Păcatele*: «celule canceroase» ale sufletului care, nespovedite, neiertate și nedezlegate, pot provoca metastaze sufletești și moarte spirituală” (p. 167).

Și pentru ca gândul să fie cât mai expresiv, nu lipsește nici abordarea poetică personală, exprimată într-o metaforă lirică plină de sens creator: „Din grădini subpământene / ale gândurilor mele, / Am ales din rădăcină / un mănunchi de flori de mină, / Ca să fie în lumină o tulpină...” (p. 183).

La toate aceste preafrumoase gânduri, și altele asemenea lor, autorul adaugă câteva „**Din cuvintele Părintelui Arsenie Boca**”, din a căror înțelepciune reținem: „Lucrează ca pentru Dumnezeu ca să câștigi unde alții pierd”; „Dumnezeu locuiește într-un suflet senin”; „De la dobândirea sau pierderea smereniei atârnă dobândirea sau pierderea mântuirii”; „Cuvintele Lui prind viața noastră în viața Lui”; „Lăsați să răzbească și cuvinte de-ale lui Dumnezeu printre cuvintele voastre”; „Nu poți propovădui Împărăția Cerurilor cu plumbii materiei pe aripi”; „Dacă ați da perdeaua la o parte și ați vedea ce-i dincolo, n-ați mai vrea o clipă să mai trăiți aici” (p. 282-283).

În concluzie vom spune că, parcurgând cuprinsul ***Epiclezelor***, apreciem în mod deosebit reușita invocării plinătății Duhului prin gânduri sfinte, reflecții animate de lumina Cuvântului și meditații adâncite în experiența înflăcărată de har; motiv pentru care recomandăm prezentul volum spre reflecție, meditație, zidire și creștere duhovnicească.

Pr. Prof. Univ. Dr. Sorin Cosma